

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

Κύκλος Κοινωνικής Προστασίας

ΠΟΡΙΣΜΑ

(ΝΟΜΟΣ 2477/1997 “Συνήγορος του Πολίτη και Σώμα Ελεγκτών-Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης” Άρθρο 4, Παράγραφος 6)

[ΑΡ. ΠΡΩΤ. ΑΝΑΦΟΡΑΣ 1464/25-02-1999]

Θέμα:

Διερεύνηση συνθηκών θανάτων νεογμών

Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Μαρία Μητροσύλη

Επιστήμονες: Ζηνοβία Ασημακοπούλου, Έλενα Σταμπουλή

ΜΑΪΟΣ 1999

---

18 Μαΐου 1999
Αριθμ.Πρωτ: 1464.2.3.

Κύριο Γεώργιο Κολιοκώστα
Προϊστάμενο Εισαγγελίας Πρωτοδικών Αθηνών
Πρώην Σχ. Ευελπίδων
Κτίριο 16
Αθήνα

ΠΟΡΙΣΜΑ

ΘΑΝΑΤΟΣ ΝΕΟΓΝΟΥ **(Αριθμ.Πρωτ. 1464/25.2.99)**

Ο Συνήγορος του Πολίτη έλαβε στις 25 Φεβρουαρίου 1999 αναφορά της κυρίας Π.Μ.-Χ. αριθμ. πρωτ.1464), στην οποία εκφράζονται αμφιβολίες σχετικά με το θάνατο του βρέφους που γέννησε στο μαιευτήριο Αλεξάνδρα το έτος 1984.

Συγκεκριμένα η κυρία Χ. προσήλθε στο μαιευτήριο Αλεξάνδρα στις 25 Νοεμβρίου 1984, οπότε και γέννησε ένα κοριτσάκι το οποίο έπασχε, σύμφωνα με το θεράποντα ιατρό από συγγενείς ανωμαλίες (μερική τρισωμία του τμήματος των βραχέων σκελών του χρωμοσώματος 16) και, συνεπεία αυτών, από μορφολογικές ανωμαλίες και καρδιοαναπνευστικά προβλήματα. Το βρέφος παρέμεινε στο μαιευτήριο για νοσηλεία 72 ημέρες και στις 25 Ιανουαρίου 1985 οι γονείς ειδοποιήθηκαν για το θάνατο του. Οι σχετικές με την ταφή του βρέφους διαδικασίες έγιναν από το νοσοκομείο, με την προφορική συναίνεση των γονέων.

Το έτος 1992, ύστερα από κάποια τυχαία περιστατικά, οι γονείς ξεκίνησαν έρευνα για τη συλλογή στοιχείων σχετικά με τις συνθήκες θανάτου του βρέφους. Στα πλαίσια της επικοινωνίας τους με τις αρμόδιες δημόσιες υπηρεσίες, η οποία συνεχίστηκε μέχρι το έτος 1998, ζητήθηκε η συνδρομή του Συνηγόρου του Πολίτη, σύμφωνα με τα άρθρα 3 και 4 του νόμου 2477/97.

Ο Συνήγορος του Πολίτη πραγματοποίησε σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ 5 του νόμου 2477/97 αυτοψία στο μαιευτήριο Αλεξάνδρα και από τον έλεγχο των στοιχείων που προσκομίσθηκαν διαπίστωσε τα εξής:

1) Αλλοίωση στοιχείων στο βιβλίο τοκετών που συμπληρώνεται στην αίθουσα τοκετών με τα στοιχεία της μητέρας, του βρέφους και των υπευθύνων γιατρών **(σχετ.1)**. Συγκεκριμένα το βιβλίο περιείχε διορθώσεις (με blanko) στην καταχώρηση της κυρίας X., στα στοιχεία του ονόματος, της διεύθυνσης της και στα ονόματα των γιατρών που πραγματοποίησαν τον τοκετό. Να σημειωθεί ότι αυτή δεν ήταν η μοναδική περίπτωση αλλοίωσης, καθώς παρόμοιες διορθώσεις, εμφανιζόμενες με επαναλαμβανόμενη συχνότητα, υπήρχαν και σε άλλες καταχωρίσεις.

2) Σύνταξη ατελών και **ανυπόγραφων** ιστορικών νοσηλείας των βρεφών. Το ιστορικό νοσηλείας του βρέφους X. **(σχετ.2)** δεν πληροί τους κανόνες ιατρικής δεοντολογίας και δεν δίνει την εικόνα υπεύθυνης ιατρικής γνωμάτευσης και ολοκληρωμένης παρακολούθησης της πορείας της υγείας του βρέφους. Να σημειωθεί ότι και σήμερα εξακολουθούν να τηρούνται με τον ίδιο τρόπο τα ιστορικά νοσηλείας των βρεφών.

3) Έλλειψη αρχείου πιστοποιητικών θανάτου που εκδίδονται από τους γιατρούς του νοσοκομείου για τα νοσηλευόμενα βρέφη τα οποία αποθνήσκουν. Αντίγραφα των σχετικών πιστοποιητικών φυλάσσονται -σύμφωνα με δήλωση της προϊσταμένης της γραμματείας του νοσοκομείου- με πρωτοβουλία και κατά διακριτική ευχέρεια της προϊσταμένης του τμήματος νοσηλείας των βρεφών, από τη χρονολογία ανάληψης των καθηκόντων της (1992-1993).

4) Ενημέρωση του βιβλίου θανάτου των βρεφών και υπογραφή των καταχωρίσεων από την μαία και τον υπάλληλο γραφείου κινήσεως του νοσοκομείου, χωρίς την υπογραφή γιατρού.

5) Γιατροί του νοσοκομείου οι οποίοι κλήθηκαν να γνωματεύσουν επιτόπου, με βάση την εικόνα που παρουσίαζαν ακτινογραφίες του βρέφους, για την ύπαρξη μικρογναθίας σύμφωνα με τις τότε ιατρικές γνωματεύσεις, δεν απάντησαν με σαφήνεια. Οι απόψεις τους για το εάν προέκυπτε η συγκεκριμένη μορφολογική δυσμορφία ήταν στο σύνολο τους μάλλον αρνητικές.

Κατά την έρευνα της υπόθεσης προέκυψαν επίσης τα εξής στοιχεία:

A. Η ληξιαρχική πράξη θανάτου του βρέφους X. έχει εκδοθεί την 1^η Φεβρουαρίου 1985 με αριθμό 166Α από το ληξιαρχείο Αθηνών. Σε αυτήν αναφέρεται ως αιτία θανάτου “καρδιακή ανακοπή τρισωμία 16p (πολλαπλές συγγενείς ανωμαλίες)” Στα στοιχεία δε του μάρτυρα με δήλωση του οποίου συντάχθηκε η ληξιαρχική πράξη θανάτου, δεν αναγράφονται : Πατρώνυμο, διεύθυνση κατοικίας και αριθμός δελτίου αστυνομικής ταυτότητας **(σχετ.3)**.

B. Η άδεια ταφής του βρέφους εκδόθηκε από το αστυνομικό τμήμα Αμπελοκήπων στις 15 Φεβρουαρίου 1985 **(σχετ.4)**.

Γ. Ο ενταφιασμός του βρέφους φέρεται ότι πραγματοποιήθηκε στις 25 Απριλίου 1985. Αυτό προκύπτει από την με αριθμό πρωτ.25/48 βεβαίωση του νεκροταφείου Νίκαιας, σύμφωνα με την οποία υπάρχει καταχώρηση στο βιβλίο των ενεργούμενων ενταφιασμών με τα στοιχεία του βρέφους Χ., στην ανωτέρω ημερομηνία. Συγκεκριμένα, δηλώνεται ότι ενταφιάσθηκε στις 25 Απριλίου του 1985, στον 595 τάφο του 27ου τμήματος του κοιμητηρίου, βρέφος κορίτσι του Ευαγγέλου και της Παρασκευής Χ., ηλικίας 5 μηνών, τόπος γέννησης και θανάτου το μαιευτήριο Αλεξάνδρα, αιτία θανάτου η προωρότητα (σχετ.5).

Δ. Σύμφωνα με την υπ.αριθμ 108/97 βεβαίωση του Παθολογικού Ανατομείου του Πανεπιστημίου Αθηνών, δεν έγινε νεκροτομή στο βρέφος (σχετ.6). Αυτό προκύπτει και από την έρευνα που έκανε ο Συνήγορος του Πολίτη στο μαιευτήριο Αλεξάνδρα. Σύμφωνα με την ενημέρωση που δόθηκε από τους υπευθύνους του νοσοκομείου, νεκροτομή στα βρέφη γίνεται μόνο με τη συναίνεση των γονέων, στην προκειμένη περίπτωση δε, έγινε σαφές από τους γονείς ότι ουδέποτε τους ζητήθηκε, ούτε δόθηκε από τους ιδίους τέτοια έγκριση.

Ε. Σε απάντηση αιτήσεως της κυρίας Χ., μητέρας του βρέφους, με αίτημα τη χορήγηση αντιγράφου του πιστοποιητικού θανάτου (σχετ.7), δόθηκε στις 8 Μαΐου 1997, βεβαίωση του ληξιαρχείου Αθηνών, στην οποία δηλώνεται ότι με βάση το Προεδρικό Διάταγμα 480/1985 και σχετική υπουργική απόφαση, το αρχείο του Ληξιαρχείου Αθηνών, πολτοποιείται κάθε 5 χρόνια. Συνεπώς πιστοποιητικό θανάτου του βρέφους δεν υπάρχει ούτε στο Ληξιαρχείο Αθηνών ούτε στο μαιευτήριο Αλεξάνδρα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Όσον αφορά τη συγκεκριμένη υπόθεση, ανακύπτουν εύλογα ερωτηματικά σχετικά με την εξέλιξη της νοσηλείας του βρέφους Χ. και τη διαδικασία που ακολουθήθηκε από τη δήλωση του θανάτου του από το νοσοκομείο κι έπειτα. Κατά την άποψη μας, παραμένει αδιευκρίνιστο κυρίως το γεγονός ότι από επίσημα και γνήσια έγγραφα των σχετικών υπηρεσιών προκύπτει ταφή του παιδιού τρεις ολόκληρους μήνες μετά το θάνατο του, με ηλικία και αιτία θανάτου διαφορετικά από τα αρχικώς δηλωθέντα στη ληξιαρχική πράξη θανάτου. Επιπλέον, η έλλειψη πιστοποιητικού θανάτου και η συνολική εικόνα που παρουσιάζουν τα σχετικά έγγραφα δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο, η τύχη του βρέφους να ήταν διαφορετική από την αναφερόμενη από το νοσοκομείο.

Ο Συνήγορος του Πολίτη δεν είναι αρμόδιος να εξακριβώσει και να αποφανθεί για την τύχη του βρέφους Χ.. Στα πλαίσια της αναφοράς που έγινε από τους γονείς, κλήθηκε να εξετάσει κατά πόσο τηρήθηκε η προβλεπόμενη διαδικασία από τις υπηρεσίες που αντιπροσωπεύουν τη δημόσια διοίκηση και να παρέχει τη συνδρομή του, ώστε οι ενδιαφερόμενοι να λάβουν στη διάθεση τους όλα τα στοιχεία που ζητούσαν με τις αιτήσεις τους.

Διαπιστώθηκε λοιπόν ότι στο μαιευτήριο Αλεξάνδρα, η έλλειψη τήρησης σημαντικών εγγράφων όπως τα πιστοποιητικά θανάτου, η πλημμελής τήρηση των ιστορικών νοσηλείας και οι απαράδεκτες αλλοιώσεις στα επίσημα βιβλία του νοσοκομείου, δημιουργούν συνθήκες που ευνοούν την τέλεση παράνομων πράξεων.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, αξιολογώντας την υπόθεση και τις παραμέτρους της ως ιδιαίτερα σοβαρές και χρήζουσες περαιτέρω έρευνας από τα αρμόδια όργανα της πολιτείας, αποφασίζει τη διαβίβαση του παραπάνω πορίσματος στην Εισαγγελία Αθηνών, ασκώντας την αρμοδιότητα που του παρέχει το άρθρο 4 παρ.10 του νόμου 2477/97, προκειμένου να διαπιστωθεί εάν υπάρχει τέλεση αξιόποινων πράξεων και να ασκηθεί ποινική δίωξη κατά παντός υπευθύνου , με βάση τις διατάξεις του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας.

Επειδή παρόμοιες συνθήκες ενδέχεται να υπάρχουν και σε άλλα δημόσια νοσοκομεία, κρίνεται σκόπιμο να ενημερωθεί σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ.6 νόμου 2477/97, το αρμόδιο υπουργείο Υγείας για τα αποτελέσματα της έρευνας στο νοσοκομείο Αλεξάνδρα, με στόχο τη θέσπιση αυστηρότερων ρυθμίσεων σχετικά με τις υποχρεώσεις των νοσοκομείων στην τήρηση των αρχείων και βιβλίων, και την εφαρμογή μέτρων ελέγχου που θα εξασφαλίζουν τη διαφάνεια σε όλες τις σχετικές διαδικασίες .

Με τιμή

Καθηγητής Νικηφόρος Διαμαντούρος